

Sbírka zákonů

Československé socialistické republiky

Částka 71

Vydána dne 1. září 1964

Cena 90 hal.

OBSAH:

169. Vyhláška ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství, kterou se vyhláší Vzorové stanovy jednotných zemědělských družstev s doplňky a změnami přijatými VI. celostátním sjezdem jednotných zemědělských družstev
170. Vyhláška ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství o vypracování doplňků a změn stanov JZD, jejich schvalování a registraci

169

VYHLÁŠKA

ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství

ze dne 4. srpna 1964,

kteřou se vyhláší Vzorové stanovy jednotných zemědělských družstev s doplňky a změnami přijatými VI. celostátním sjezdem jednotných zemědělských družstev

Ministerstvo zemědělství, lesního a vodního hospodářství vyhláší k provedení zákona č. 49/1959 Sb., o jednotných zemědělských družstvech Vzorové stanovy jednotných zemědělských družstev s doplňky a změnami přijatými VI. celostátním sjezdem jednotných zemědělských družstev dne 26. dubna 1964 a schválenými usnesením vlády ze dne 17. června 1964:

Vzorové stanovy JZD

s doplňky a změnami schválenými VI. celostátním sjezdem jednotných zemědělských družstev dne 26. dubna 1964 a vládou ČSSR dne 17. června 1964

**Úloha jednotných zemědělských družstev
v rozvoji socialistické společnosti**

Náš pracující lid pod vedením Komunistické strany Československa vybudoval socialismus. Společenské zřízení, za které bojovala dělnická třída

ve svazku s rolníky a pracující inteligencí^{*)}, se stalo skutečností.

Změnila se podstatně tvářnost naší země. Naše národní hospodářství se rozvíjí a sílí. Vzrůstá životní úroveň všech pracujících.

Není již u nás vykořisťovatelských tříd, vykořisťování člověka člověkem je navždy odstraněno. Vzdělání a kultura se stávají obecným majetkem všech pracujících. Naše vlast, Československá socialistická republika, vstoupila do období budování vyspělé socialistické společnosti, v němž současně shromažďuje zdroje a síly pro postupný přechod ke komunismu.

Vítězství socialistických výrobních vztahů na vesnici je výsledkem tvůrčí aplikace Leninova družstevního plánu v podmínkách průmyslově vyspělé země, výsledkem využití zkušeností z výstavby sovětských kolchozů. Potvrzuje správnost a historickou nezbytnost úkolu socialistické přeměny vesnice, který vytyčila strana a který pod jejím vedením náš pracující lid úspěšně dovršuje.

^{*)} Doplňky a změny jsou vytištěny tučně.

Osvobozená lidská práce, zbavená vykořisťování, stává se nejen povinností, ale věcí cti každého občana.

My, družstevní rolníci, budeme stále důsledněji v našich jednotných zemědělských družstvech, tak jako v celém národním hospodářství, uskutečňovat hlavní zásadu socialismu: „Každý podle svých schopností, každému podle jeho práce!“

Budeme upevňovat a všestranně rozvíjet společná družstevní hospodářství a vynaložíme veškeré úsilí na další rozvoj socialistické zemědělské velkovýroby. Přesvědčili jsme se na vlastních zkušenostech, že stálý růst zemědělské výroby je jedinou správnou cestou, která vede k bohatšímu a radostnějšímu životu družstevních rolníků a přispívá rozvoji celé společnosti.

Naše úsilí bude směřovat k tomu, abychom splnili usnesení XII. sjezdu KSČ, který považuje za hlavní úkol celé naší společnosti v současné době rozvoj zemědělské výroby, bez jejíhož podstatného vzestupu nelze zabezpečit proporcionální rozvoj národního hospodářství a zvyšování životní úrovně všeho pracujícího lidu.

Vyrovňování úrovně zemědělství na úroveň průmyslu je dalším krokem ke sblížení obou základních tříd naší socialistické společnosti, zejména jejich postavení ve společnosti a při práci, vyrovňování rozdílů mezi městem a vesnicí a vytvoření materiálně technické základny pro přechod celé naší společnosti ke komunismu.

Budeme usilovat o účelnou specializaci a koncentraci zemědělské výroby a k tomu účelu plně využijeme veškerou zemědělskou půdu a budeme zvyšovat neustále její úrodnost. Urychlíme zavádění velkovýrobní techniky, moderní technologie, pokrokové organizace práce, získáme pro trvalou práci v našich družstvech mládež a budeme pečovat o soustavné zvyšování její kvalifikace. Větší účast družstevníků zlepšíme řízení našich družstev, prohloubíme družstevní demokracii a vymezíme osobní odpovědnost za splnění úkolů na každém úseku práce v družstvu.

Při budování větších výrobních celků a slučování obcí budeme zároveň dbát, aby postupně vyrůstala nová socialistická vesnice, již budou tvořit vyspělou technikou vybavené výrobní provozy a moderní sídliště. Budeme ještě starostlivěji pečovat o úpravu a vzhled našich obcí, o rozšiřování služeb a obchodní sítě pro pracující, zřizovat společná kulturní a sociální zařízení a všestranně rozvíjet společenský a kulturní život na vesnici. Tím

všim budeme na spolehlivém základě rozvíjející se socialistické zemědělské velkovýroby pracovat k překonání podstatných rozdílů mezi městem a vesnicí.

Základním činitelem k uskutečňování těchto cílů je všestranný růst iniciativy všech družstevníků, projevující se v rozvoji socialistického soutěžení za splnění a překračování plánu.

Budeme pěstovat nový poměr k práci a k socialistickému družstevnímu vlastnictví.

Mohutný rozvoj materiálně technické základny, vybavování zemědělství nejnovější technikou, stále větší uplatňování výsledků vědy v zemědělské výrobě vyžaduje, abychom soustavným vzděláním prohlubovali a zvyšovali svoje znalosti tak, aby nejen ve vedení, ale v celém družstvu byli politicky vyspělí a odborně zdatní pracovníci.

Vítězství socialistických výrobních vztahů na vesnici umožňuje trvalý rozmach výrobních sil, podstatný růst zemědělské výroby. Její rychlý růst a z hospodárnosti je rozhodující podmínkou stálého a rovnoměrného rozvoje celého národního hospodářství, rozkvětu naší socialistické vlasti a upevnění světového míru.

I. Činnost družstva

Čl. 1

(1) Jednotné zemědělské družstvo jako dobrovolné sdružení ke společné zemědělské velkovýrobě je socialistickou výrobně hospodářskou a společenskou organizací družstevních rolníků, která vzniká a rozvíjí se prací a činností svých členů v souladu se zájmy celé společnosti.

(2) Družstevníci hospodaří podle výhledového plánu rozvoje družstva a celoročního výrobně finančního plánu, sestavených na základě úkolů státního plánu rozvoje zemědělské výroby.

(3) Družstevníci vytvářejí stále lepší materiálně technické a organizační předpoklady pro svou činnost a vynaloží co největší úsilí, aby plánované úkoly a závazky družstva vůči státu byly splněny a aby zemědělská výroba byla dále rozvíjena jako základ trvalého růstu životní úrovně a uspokojování společných kulturních a sociálních potřeb družstevníků.

Čl. 2

(1) Orgány a funkcionáři družstva řeší všechny důležité otázky družstevního života za nejširší účasti družstevníků a účelně spojují jejich zájmy se zájmy družstva i celé společnosti v souladu

s doporučeními výrobní zemědělské správy odpovídajícími celospolečenským potřebám a místním podmínkám a v souladu s politicko-hospodářskými směrnicemi strany a vlády, právními předpisy, stanovami, pracovním a jednacím řádem. Ke splnění úkolů družstva uplatňují jak hmotné, tak morální podněty, rozvíjejí socialistické soutěžení, podporují zlepšovatelství, ustavování kolektivů soutěžících o titul Brigáda socialistické práce a věnují jim stálou péči a podporu.

(2) Družstvo k úspěšnému plnění svých výrobních a jiných společenských úkolů všestranně využívá bohatých zkušeností sovětských kolchozníků, předních družstev a státních statků, zlepšovatelů a poznatků pokrokové zemědělské vědy, techniky a ostatních vědních oborů.

Čl. 3

(1) Hlavním předmětem činnosti družstva je zemědělská výroba.

(2) Družstvo zavádí ve všech výrobních odvětvích velkovýrobní způsoby hospodaření, pokrokovou techniku a technologii ke zvyšování množství zemědělských výrobků při růstu produktivity práce, snižování nákladů na jednotku výrobku a odstranění namáhavé lidské práce.

(3) V rostlinné výrobě družstevníci věnují hlavní pozornost zvyšování výnosů zemědělských plodin na podkladě soustavného zúrodnování půdy, účelného využívání zemědělského půdního fondu, používání uznaných osiv a sází nejvýkonnějších odrůd a účinné ochrany plodin proti chorobám, škůdcům a plevelům.

(4) Družstvo kryje z vlastních zdrojů potřebu kvalitních krmiv pro plánovaný rozvoj živočišné výroby v náležitě skladbě, vytváří potřebné rezervy a hospodárně využívá krmiv, zejména také zlepšením krmné techniky.

(5) V živočišné výrobě družstevníci věnují hlavní pozornost zvyšování stavů a užitkovosti hospodářských zvířat ve společných chovech, jejich ozdravení a plemenářské práci.

(6) Družstvo rozšiřuje park vlastních mechanizačních prostředků a dbá o jejich provozní využití, technický stav, údržbu a hospodárny provoz.

(7) Družstvo provádí výstavbu společných zařízení v souladu s vytvářením nových výrobních a územních celků s ohledem na specializaci rostlinné a živočišné výroby a buduje také byty pro družstevníky a sociální a kulturní zařízení. Stavby

provádí družstvo hlavně svépomocí, tj. vlastními pracovními silami a s využitím materiálů z místních zdrojů; dbá o technickou a hospodářskou účinnost stavebních investic.

(8) Družstvo pečuje o lesy sdružené družstevníky ke společnému hospodaření nebo svěřené družstvu, zajišťuje v nich řádné hospodaření, jejich ochranu a zvelebování v souladu s pokyny orgánů vykonávajících odbornou správu lesů.

Čl. 4

Družstvo provozuje pomocnou a přidruženou výrobu v zájmu rozvoje zemědělské a lesní výroby, lepšího využití výrobních prostředků, plného uplatnění práce družstevníků, zejména v době vegetačního klidu, a využití vlastních a místních materiálových zdrojů. Tato činnosti nesmí být zneužíváno k soukromému podnikání a její provozování nesmí ohrožovat hlavní činnost družstva. Druh a rozsah přidružené výroby určují stanovy družstva.

Čl. 5

Družstva se sdružují ke vzájemné spolupráci v zájmu lepšího využívání výrobních prostředků, místních zdrojů, práce družstevníků, a také v zájmu účelné koncentrace a specializace zemědělské a přidružené výroby. Za tím účelem zakládají společné družstevní podniky, meliorační družstva a rozvíjejí i jiné formy kooperace mezi družstevníky.

Čl. 6

Družstva se po vzájemné dohodě slučují ve větší ekonomicky výhodné celky tam, kde sloučení umožní lepší využití půdy, strojů a jiných investic, vhodnou specializaci, zavádění velkovýrobní technologie, plné uplatnění odborníků družstva, lepší organizaci práce a zvýšení životní úrovně družstevníků. Účelné sloučení družstev, které je v souladu s výhledovým plánem organizace zemědělské výroby, je v zájmu družstevníků a celé společnosti.

Čl. 7

Družstvo používá k všestrannému rozvoji zemědělské výroby materiálové, finanční a odborné pomoci, kterou mu socialistický stát poskytuje, zejména na podkladě vzájemných smluvních vztahů; plní včas a svědomitě smluvní závazky vůči socialistickým organizacím.

Čl. 8

[¹] Družstvo za pomoci státu zřizuje družstevní školu práce a soustavně pečuje o zvyšování kvalifikace družstevníků v družstevních školách práce a vysíláním družstevníků do odborných a jiných kursů a škol; obá především o školení předsedy, ostatních funkcionářů a o výchovu odborníků z vlastních řad.

[²] Družstvo pečuje o zvyšování kulturní úrovně všech družstevníků; zřizuje čítárnu, knihovnu s odbornou a jinou literaturou, organizuje širokou osvětovou práci mezi družstevníky, jejich rodinnými příslušníky a ostatními pracujícími; rozvíjí podnikovou činnost a mládežnické hnutí mládeže a podporuje je; podněcuje účast družstevníků, zejména mládeže, na vědecké a umělecké tvorbě a aktivitě; může založit a provozovat kulturní klub. Družstvo může sdružit prostředky s místním národním výborem k výstavbě kulturních a jiných zařízení a k výstavbě obce vůbec.

[³] Družstvo zabezpečuje společné a individuální zdravotní a sociální potřeby družstevníků a jejich rodinných příslušníků. Zřizuje kuchyně, jídelny, žňové útulky, jesle, mateřskou školu, pionýrské tábory, prádelny, umývárny, šatny a jiná zařízení. Družstvo vytváří pro své pracovníky zdravotně nezávadné pracovní prostředí a podmínky a důsledně dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci.

II. Členství

Čl. 9

[¹] Členy družstva se mohou stát pracující (muži i ženy), kteří dovršili 15 let. Členy družstva přijímá členská schůze na základě písemné přihlášky uchazeče a na návrh představenstva.

[²] Družstvo nesmí za člena přijmout člena jiného družstva nebo pracovníka v pracovním poměru před zánikem jeho členství nebo pracovního poměru, leda se souhlasem tohoto družstva nebo organizace, u níž je v pracovním nebo členském poměru.

Čl. 10

[¹] Družstevník má tato základní práva:

- a) pracovat v družstvu podle svých schopností a znalostí s přihlédnutím k možnostem družstva, podílet se na výsledcích družstevního hospodaření podle množství, jakosti a společenského významu vykonané práce;

- b) účastnit se řízení družstva a rozhodování o družstevních záležitostech; vznášet připomínky a dotazy k představenstvu a funkcionářům družstva a žádat vysvětlení na členské schůzi;

- c) volit orgány družstva, být do nich volen a zastávat funkce; bývalý vykořisťovatel může zastávat funkci až po pěti letech členství, jestliže v družstvu řádně a poctivě pracoval;

- d) podílet se na výhodách, které družstvo poskytuje ze sociálního a kulturního fondu;

- e) získat výhody, které socialistický stát poskytuje družstevníkům, zejména pokud jde o sociální a důchodové zabezpečení;

- f) na majetkové vypořádání s družstvem při zániku členství.

[²] Družstevník má tyto základní povinnosti:

- a) osobně, řádně a poctivě pracovat a při práci se řídit pokyny funkcionářů družstva;

- b) všestranně upevňovat a rozvíjet družstevní hospodářství, ochraňovat a zvelebovat socialistické vlastnictví, zvyšovat výnosy polí a užitkovost hospodářských zvířat;

- c) zvyšovat produktivitu práce, uplatňovat velkovýrobní metody práce, šířit družstevní myšlenku a získávat další členy, zejména rodinné příslušníky a mládež, pro členství v družstvu;

- d) aktivně se podílet na jednáních členské schůze, komisí, aktivů a jiných porad; svědomitě a poctivě vykonávat funkce, jimiž byl pověřen, a považovat jejich plnění k prospěchu družstva a celé společnosti za věc své cti;

- e) plnit převzaté závazky, vzdělávat se a zvyšovat svou odbornou kvalifikaci;

- f) plnit usnesení a opatření družstevních orgánů, zachovávat a upevňovat družstevní kázeň, zejména dodržovat zákon o JZD, stanovy, předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, pracovní a jednací řád;

- g) sdružit pozemky a združstevnit ostatní výrobní prostředky podle ustanovení stanov.

Čl. 11

[¹] Družstvo věnuje mimořádnou pozornost a péči družstevní mládeži.

Proto

- a) zvelebí mládež ke vstupu do družstva; družstvo je povinno uzavřít se svým mladým druž-

stevníkem učební smlouvu; získává do učebního poměru též mládež bez členského poměru, který může vzniknout podle ustanovení o přijetí za člena (čl. 9) též během učebního poměru; podrobnosti o právech a povinnostech družstva i učňů z učebního poměru obsahuje Vzorový pracovní řád;

- b) věnuje výchově mládeže zvýšenou péči, zařazuje ji na místa odpovídající získané praxi a kvalifikaci, zajišťuje její odborný a politický růst, zdravotní a morální rozvoj, bezpečnost a ochranu zdraví při práci, vysílá ji do odborných učilišť, do odborných zemědělských a vysokých škol, poskytuje jí studijní stipendia; umožňuje posluchačům škol praktický výcvik ve svém hospodářství;
- c) poskytuje mladým družstevníkům materiální výhody z družstevních fondů (prostředky na založení domácnosti a rodiny, pomoc při výstavbě rodinných domků, bytů apod.);
- d) vytváří podmínky ke zdárnému vývoji mládeže jak při práci, tak i ve volném čase, pomáhá při organizování kulturní a sportovní činnosti mládeže a poskytuje na ni prostředky z kulturního fondu;
- e) dbá o to, aby se rozvíjeily tvůrčí schopnosti mládeže, její zdravá iniciativa a aktivita v práci a při řízení družstva, umožňuje ustavování mládežnických kolektivů a podporuje je, vyzdvihuje schopné mladé družstevníky a družstevnice na odpovědné funkce.

(²) Mládeži, která po skončení povinné školní docházky pracuje v družstvu, a družstevníkům mladším 16 let (u děvčat 18 let) nesmějí být svěřovány pracovní úkoly, které neodpovídají jejich věku, tělesné a duševní vyspělosti.

Čl. 12

(¹) Družstvo umožňuje ženám co nejširší pracovní zapojení. Zřizuje proto sociální a kulturní zařízení, aby družstevnice mohly lépe využít svých schopností k účasti na práci a funkcích v družstvu i veřejném životě.

(²) Těhotným a kojícím ženám družstvo přiděluje lehčí práce. V souvislosti s porodem a s péčí o narozené dítě, družstvo poskytuje družstevnici státem placenou mateřskou dovolenou po dobu 22 týdnů, zpravidla od počátku 4. týdne před očekávaným dnem porodu, podle předpisu o sociálním zabezpečení družstevních rolníků. Družstvo je po-

vinno poskytnout jí na její žádost další neplacenou mateřskou dovolenou až do 1 roku věku dítěte.

Čl. 13

Družstvo vytváří podmínky pro zajištění spokojeného stáří družstevníků. Podle ustanovení pracovního řádu poskytuje jim podpory ze sociálního fondu. Umožňuje jim zapojení do práce odpovídající jejich pracovním schopnostem a způsobilosti a využívá jejich bohatých zkušeností.

Čl. 14

(¹) Družstevníci dobrovolně dodržují družstevní kázeň a důsledně zachovávají předpisy, chránící družstevní hospodářství a jeho vlastnictví.

(²) Představenstvo družstva je oprávněno za špatně provedenou práci odepřít přiznání odměny. Za hrubé nebo opětovné porušení družstevní kázně může — nestačí-li k zjednání nápravy domluva — udělit družstevníkovi výstrahu, důtku nebo pokárání před členskou schůzí, může snížit jeho odměnu až do 100 Kčs, přeradit ho na jinou práci nebo snížit funkcionářský základní plat až o 10 % na dobu nejdéle 3 měsíců, anebo ho odvolat z funkce.

(³) Družstvo smí používat jen kárných opatření, která dovolují Vzorové stanovy JZD. Kárné řízení lze zahájit do jednoho měsíce ode dne, kdy se družstvo o provinění družstevníka dozvědělo, nejpozději však do 1 roku od jeho provinění.

(⁴) Případy drobného rozkrádání a jiného úmyslného poškozování majetku v socialistickém vlastnictví, pokud škoda příliš nepřevyšuje částku 500 Kčs, může družstvo stíhat samo, přípouštějí-li to vlastní stanovy družstva, podle ustanovení zákona č. 24/1957 Sb. o kárném (disciplinárním) stíhání rozkrádání a poškozování majetku v socialistickém vlastnictví, a to napomenutím, veřejnou důtkou nebo pokutou do 500 Kčs.

(⁵) Způsobí-li družstevník družstvu škodu úmyslně nebo z nedbalosti, představenstvo uplatní proti němu nárok na náhradu škody podle ustanovení zákona o JZD.

Čl. 15

(¹) Členství zaniká vystoupením, dohodou družstva a družstevníka o uvolnění, vyloučením a úmrtím.

(²) Družstevník může vystoupit jen po sklizní, musí to však představenstvu oznámit písemně aspoň 6 měsíců předem.

(3) Dohodou družstva a družstevníka o jeho uvolnění, schválenou místním národním výborem, členství může zaniknout také za jiných podmínek než uvedených v odst. 2, zejména při přestupu do jiného družstva.

(4) Družstevníka lze vyloučit pro soustavné a hrubé porušování družstevní kázně, jestliže veškerá opatření sledující nápravu družstevníka zůstanou bez účinku, jakož i tehdy, jestliže se těžce prohřešil proti společnosti a státu.

(5) Na požádání vyloučeného družstevníka místní národní výbor přezkoumá usnesení členské schůze o vyloučení. V odůvodněných případech doporučí družstvu, aby členská schůze případ znovu projednala a rozhodla.

III. Organizace práce

Čl. 16

(1) Všechny práce v družstevním hospodářství vykonávají družstevníci osobně podle pravidel pracovního řádu. Družstvo získává pro práci také příslušníky rodiny družstevníka, popřípadě jiné osoby žijící na vesnici, i když nejsou družstevníky, potřebuje-li jejich pomoc pro plnění svých úkolů.

(2) Do trvalého pracovního poměru smí družstvo přijímat jen takové osoby, které mají odborné znalosti a průpravu, nemůže-li takové pracovníky získat z řad družstevníků. Pokud v družstvu trvale pracují též osoby, které tyto podmínky nesplňují, posuzují se jejich pracovní vztahy jako pracovní vztahy družstevníků.

(3) Dočasně zaměstnávání pracovních sil je přípustné jen výjimečně, jestliže družstevníci při plném pracovním využití vlastních pracovních sil, strojů apod. nemohou sami včas vykonat špičkové práce; pracovní síly je možno zaměstnávat též ve stavební, v pomocné a přidružené výrobě, nelze-li tyto práce vykonávat vlastními silami.

(4) Doporučuje se družstvu, aby poskytovalo placenou dovolenou družstevníkům, nejvýše v rozsahu jako pro pracovníky v pracovním poměru za podmínek stanovených družstvem v jeho stanovách.

Čl. 17

(1) Družstvo organizuje výrobu a práci tak, aby byly plněny a překračovány výrobní úkoly, zvyšována produktivita práce a snižovány vlastní náklady. Bude proto široce uplatňovat pokrokovou techniku a technologii, zavádět specializaci při

účelném soustředění výroby, využívat poznatků vědy a výzkumu a zavádět do praxe průmyslové prvky organizace práce.

(2) Představenstvo zařazuje se schválením členské schůze členy, popř. jiné pracovníky do jednotlivých výrobních a organizačních jednotek ke splnění stanovených výrobních úkolů, popřípadě je určí na práci v melioračním družstvu, v přidružené výrobě, ve stavebních skupinách apod. Soustavu výrobních a organizačních (podle možností chozrasčotních) jednotek určí družstvo ve svém pracovním řádu (např. komplexně mechanizovaná brigáda, komplexně mechanizovaná četa, polní pracovní skupina, chov apod.).

(3) Vedoucí výrobních a organizačních jednotek určují pracovní úkoly jednotlivým družstevníkům, odpovídají za svěřené výrobní prostředky, jejich využívání a evidování, za řádnou evidenci výroby a práce, za plnění ukazatelů plánu výroby a nákladů.

(4) V zájmu plného využívání výrobních zařízení a zkracování pracovního dne družstvo zavádí podle svých místních podmínek pracovní směny (vícesměnný provoz).

IV. Rozdělování produkce a důchodů

Čl. 18

(1) Celkový důchod rozděluje družstvo podle svého celoročního výrobně finančního plánu, popřípadě rozděluje jej na podkladě dosažených hospodářských výsledků koncem roku podle své účetní závěrky takto:

a) Odečte odvody do centralizovaného čistého důchodu státu a náklady neuhrazené v minulých letech, které připadají k úhradě v běžném roce.

b) Zbývající část důchodu rozdělí na:

1. osobní spotřebu družstevníků a ostatních pracovníků družstva (základní odměnu a prémie) s výjimkou odměn při investiční výstavbě, které jsou hrazeny z prostředků určených na investice;
2. vnitrodružstevní akumulaci (např. přiděly nedělitelnému fondu, provoznímu zajišťovacímu fondu, hodnotu přírůstků zásob naturálních výrobních fondů a zvířat, úspory při svépomocné investiční výstavbě);
3. společenskou spotřebu (např. přiděl sociálnímu a kulturnímu fondu).

(2) Účelově určené příjmy družstva (např. přímá pomoc na rozvoj základních prostředků) se započtou do příslušné složky celkového důchodu.

(3) Družstvo rozdělí celkový důchod za běžný rok podle svých podmínek s cílem zabezpečit svůj plánovitý rozvoj v souladu s celospolečenskými zájmy a se zájmy družstva; zabezpečí též soulad plánovitého rozvoje družstevního hospodářství s růstem hmotné zainteresovanosti družstevníků.

(4) Při rozdělování celkového důchodu se družstvo řídí zásadou, že přírůstek celkového důchodu oproti minulému roku se rozdělí tak, aby součet odvodů do centralizovaného čistého důchodu a částek určených pro vnitrodružstevní akumulaci rostl rychleji než osobní a společenská spotřeba.

(5) Při nesplnění plánu celkového důchodu družstvo po projednání s výrobní zemědělskou správou úměrně sníží plánovanou vnitrodružstevní akumulaci a společenskou a osobní spotřebu. Družstvo přitom dbá, aby se odměna družstevníků nesnížila pod úroveň zajišťující v daných podmínkách hmotnou zainteresovanost. V družstvech s peněžním odměňováním lze odměnu určenou pro daný rok snížit jen usnesením členské schůze, pro které hlasovaly dvě třetiny přítomných družstevníků; jinak při nedostatku peněžních prostředků se členská schůze může v krajním případě usnést jen na odkladu její splatnosti na příští rok.

(6) Vyžaduje-li toho potřeba určitého družstva, může výrobní zemědělská správa ze zásad uvedených v odst. 4 a 5 povolit výjimku.

Čl. 19

(1) Rostlinných a živočišných výrobků, popřípadě lesních výrobků použije družstvo takto:

- a) splní úkoly v tržní produkci, vyplývající ze státního plánu a ze smluvních závazků o dodávce výrobků;
- b) přidělí potřebné osivo a sadbu fondu osiv a sady a příslušnou jejich část zajišťovacímu fondu osiv a sady;
- c) přidělí celoroční potřebu zásob krmiv fondu krmiv a příslušnou část zajišťovacímu fondu krmiv;
- d) podle potřeby přidělí část výrobků na společné stravování, do sociálního fondu, popřípadě do jiných fondů;
- e) oddělí přípustné množství výrobků, jež může být družstevníkům (popřípadě jiným pracovní-

kům) k odůvodněné osobní spotřebě a pro potřeby přípustného počtu záhumenkového zvířectva buď

1. prodáno za nákupní ceny v družstvech, která již zavedla peněžní odměňování, nebo
2. rozděleno na pracovní jednotky;

f) zbývající část výrobků prodá přednostně státu.

(2) Družstvo určí ve svých stanovách, jaké množství výrobků lze odprodat nebo vydat na pracovní jednotky jedné rodině družstevníka, aby s přihlédnutím k výnosu ze záhumenkového hospodářství nepřesahovalo míru odůvodněné osobní spotřeby družstevníka a jeho rodiny a potřeby přípustného počtu záhumenkového zvířectva.

(3) Vzniká-li rodině družstevníka v důsledku získaného vysokého počtu pracovních jednotek nárok na více naturálií, proplatí se rozdíl v nákupních cenách.

Čl. 20

Družstvo použije svých peněžních prostředků takto:

1. proplatí odměny družstevníkům a mzdy svým pracovníkům v pracovním poměru, v družstvech s odměňováním podle pracovních jednotek stanovené zálohy a doplatky, v den splatnosti;

2. uhradí odvody státu (zemědělská daň, úroky z úvěrů, pojistné věcného pojištění, příspěvky na sociální zabezpečení družstevních rolníků, pojistné nemocenského pojištění pracovníků v pracovním poměru atp.), v den splatnosti;

3. uhradí peněžní náklady výroby a správy včetně odpisů základních prostředků v den splatnosti;

4. oddělí prostředky pro vnitrodružstevní akumulaci, a to ve výši určené jednotlivě nedělitelnému fondu, provoznímu zajišťovacímu fondu, popřípadě fondu osiv a sady a fondu krmiv, jakož i částky určené k úhradě splátek družstevníkům za odevzdaný živý a mrtvý inventář podle účetní závěrky, popřípadě v průběhu roku, a to ve výši určené podle čl. 18;

5. oddělí prostředky pro společenskou spotřebu, a to ve výši určené jednotlivě sociálnímu a kulturnímu fondu, popřípadě fondu bytové výstavby, obdobně jako v bodu 4.

Čl. 21

(1) Družstvo založí a bude doplňovat tyto fondy:

A. Nedělitelný fond

Nedělitelný fond slouží k rozvoji a zvelebení družstevního hospodářství, k zajištění rozšířené reprodukce základních prostředků podle výhledového plánu rozvoje družstva a nesmí ho být použito k rozdělení mezi družstevníky. Z prostředků tohoto fondu se unrazují také odměny za práce družstevníků v investiční výstavbě a splátky investičních úvěrů a dlouhodobých úvěrů na chovná zvířata.

Nedělitelný fond družstvo doplňuje zejména:

- a) příjmy z peněžních výnosů na rozšířenou reprodukci základních prostředků, zajišťujícími potřebný rozsah jejich rozšíření. Družstvo přidělí do nedělitelného fondu na rozšíření základních prostředků částky stanovené podle čl. 20, bod 4 tak, aby byly vytvořeny dostatečné zdroje na investiční výstavbu a na splátky investičních úvěrů;
- b) přírůstek hodnoty stáda zvířat;
- c) úsporami získanými prací družstevníků na investiční výstavbě prováděné svépomocí;
- d) účelovými příjmy určenými na rozvoj základních prostředků;
- e) hodnotou vlastních výrobků použitých družstvem na investiční výstavbu.

B. Fond osiv a sadby a fond krmiv

1. Ze sklizně oddělí družstvo každoročně podle celoročního výrobně finančního plánu do fondu osiv a sadby zásoby, kterých bude třeba pro osev a sadbu v příštím roce, a do fondu krmiv krmiva, kterých bude do příští sklizně třeba ke krmení všech zvířat ve společném družstevním hospodářství.

2. Pro případ neúrody, živelní pohromy apod. oddělí část výrobků do nedotknutelných, každoročně obnovovaných zajišťovacích fondů osiv a krmiv; přidělí do zajišťovacích fondů má činit nejméně 15 % množství přiděleného základnímu fondu osiv a sadby a fondu krmiv. Členská schůze každoročně rozhodne na návrh představenstva, jaká část roční potřeby osiv, sadby a krmiv bude odevzdána do zajišťovacích fondů.

3. Prodej zásob náležejících základnímu a zajišťovacímu fondu osiv a sadby a fondu krmiv je nepřipustný.

4. Nemůže-li v důsledku neúrody nebo pro jiné důvody družstvo plně dotovat fondy osiv a sadby a fond krmiv v naturálních, oddělí ze svých peněžních příjmů do těchto fondů částku odpovídající potřebnému nákupu osiv a sadby nebo krmiv.

C. Provozní zajišťovací fond

1. Družstvo zřizuje provozní zajišťovací fond jako peněžní rezervu k překlenutí nepředvídaných materiálových nákladů, k zabezpečení výše plánovaných odměn za práci, popřípadě ke krytí jiných provozních potřeb.

2. Družstvo zajistí každoročně dotaci provoznímu zajišťovacímu fondu tak, aby postupně dosáhl výše 25 % celkové roční výše fondu odměn, popřípadě 25 % celkové roční výše odměn vyplácených v pracovních jednotkách.

3. O použití provozního zajišťovacího fondu rozhoduje členská schůze podle hospodářských možností a potřeb družstva tak, aby společenské a osobní zájmy družstevníků v jejich jednotě byly náležitě chráněny.

D. Fond odměn

Fond odměn se skládá z fondu základní odměny a z fondu prémie ve vzájemném poměru nejméně 95—85 % : 5—15 %. Objem všech prémie by měl dosáhnout nejméně 10 % z fondu odměn. Částka přidělená z nadplánového celkového důchodu na odměny se má rozdělit z větší části ve formě celoročních prémie vyplácených koncem roku.

E. Sociální fond

1. Družstvo zřizuje a doplňuje sociální fond k zajištění sociálních potřeb družstevníků a jejich rodin.

2. Z prostředků sociálního fondu družstvo poskytuje družstevníkům dávky a podpory, které je povinno poskytovat podle zákona o sociálním zabezpečení družstevních rolníků; rodině družstevníka po dobu jeho vojenského cvičení při peněžním odměňování poskytuje denně částku ve výši jedno až dvojnásobku základní odměny stanovené pro první třídu, a při odměňování podle pracovních jednotek částku v hodnotě 1—2 pracovních jednotek.

3. Družstvo ve svých vlastních stanovách určí dávky, příspěvky a podpory, které bude poskytovat ze sociálního fondu na podkladě doporučení o hospodaření s prostředky sociálního fondu, např. nemocenské družstevníků, kteří podle předpisů o sociálním zabezpečení družstevních rolníků nemají nárok na nemocenské ze státních prostředků, příspěvek na provoz jeslí a mateřských škol, příspěvek k nízkým důchodům, podporu v sociálně odůvodněných případech.

4. Pro tyto účely družstvo oddělí každoročně potřebnou částku podle ustanovení čl. 18 a 20 a potřebné naturálie.

F. Kulturní fond

1. Družstvo zřizuje kulturní fond, z jehož prostředků hradí výdaje na kulturní potřeby, jako odborně politickou výchovu družstevníků, na družstevní školu práce, na vysílání družstevníků a mládeže do odborných učilišť, odborných škol, kursu, na peněžní příspěvky pro družstevníky, příslušníky jejich rodin vysílané do škol, na pořádání zájezdů, opatřování odborné literatury apod. K tomu účelu oddělí každoročně potřebnou částku podle ustanovení čl. 18 a 20.

2. Družstvo poskytuje družstevníkům po dobu jejich školení z prostředků kulturního fondu denně při peněžním odměňování částku ve výši jedno až dvojnásobku základní odměny stanovené pro první třídu a při odměňování podle pracovních jednotek částku v hodnotě 1—2 pracovních jednotek.

(2) Družstvo může zřídít

Fond bytové výstavby

Fond bytové výstavby slouží k výstavbě a rozšíření bytových jednotek pro družstevníky. Vytvoří se jednak přidělem z peněžních výnosů družstva, jednak převodem části prostředků sociálního, kulturního nebo provozního zajišťovacího fondu.

V. Odměňování práce

Čl. 22

(1) Každý družstevník se podílí na konečných hospodářských výsledcích společného hospodaření družstva podle socialistické zásady odměňování, tj. podle množství, jakosti a společenského významu vykonané práce.

(2) Členská schůze schvaluje zároveň s celoročním výrobně finančním plánem družstva konkrétní soustavu odměňování za práci, vypracovanou podle pokynů ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství pro odměňování za práci v družstvu.

Čl. 23

(1) Všechny práce v družstvu se provádějí zásadně podle výkonových norem vypracovaných podle Vzorových výkonových norem tak, aby odpovídaly konkrétním místním pracovním podmínkám. Družstvo postupně přechází na technicky zdůvodněné normy. Návrh výkonových norem a návrhy na jejich změny, doplnění nebo zpřesnění vypracovává normovací komise ve spolupráci s kolektivy výrobních a organizačních jednotek a předkládá je představenstvu. Představenstvo, revizní komise a nor-

movací komise sledují během roku, jak se přijaté výkonové normy plní a v průběhu roku v souvislosti se změnami techniky a technologie je doplňují a zpřesňují, zvláště pak před vypracováním celoročního výrobně finančního plánu.

(2) Družstvo zařadí jednotlivé práce (popřípadě pracovníky) podle složitosti, namáhavosti a společenské důležitosti práce do jednotlivých pracovních tříd. Ohodnocení jedné splněné výkonové normy v jednotlivých třídách se řídí zařazením prací do tříd a tarifní stupnicí, vydaných ministerstvem zemědělství, lesního a vodního hospodářství.

(3) Družstvo stanoví převážně úkolové sazby za jednotku práce nebo za jednotku výrobku podle výkonových norem a jejich ocenění.

(4) Členská schůze stanoví počet pracovních dnů nebo výkonových norem, které každý družstevník je povinen odpracovat, diferencovaně podle věku a pracovní schopnosti družstevníků. Neodpracuje-li družstevník z vlastní viny stanovený nejnižší počet pracovních dní nebo výkonových norem, může mu družstvo — vedle nebo místo jiných kárných opatření — oděpřít některé z výhod, které družstevníkům poskytuje ze sociálního nebo kulturního fondu, pokud neide o nároky, které družstevníkům náležejí podle příslušných předpisů.

Čl. 24

Odměna družstevníků se skládá ze základní odměny a průběžných a výsledných prémie. Základní odměnu dostanou družstevníci podle vykonané práce nebo dosažené výroby. Družstvo přiznává prémie v penězích výrobní jednotce a jednotlivým družstevníkům při dosažení a překročení plánovaných výrobních úkolů nebo jiných výsledků zvláště důležitých pro zabezpečení výrobního plánu a rozvoje družstva. Družstvo stanoví druh a výši prémie za zvýšení celkových hospodářských výsledků družstva, též předsedovi družstva a vedoucím výrobních a organizačních jednotek a jiným funkcionářům družstva.

Čl. 25

A. Družstvo s peněžním odměňováním

Vyplácí pravidelně jednou měsíčně základní odměnu a průběžné prémie; ke konci roku vyplácí výsledné prémie.

B. Družstvo s odměňováním podle pracovních jednotek

1. Poskytuje družstevníkům během roku pravidelně jednou měsíčně zálohy v hotovosti ve výši

50 % částky, která pravděpodobně případně na pracovní jednotku v penězích, a prémie. Podle rozhodnutí členské schůze může se poskytnout družstevníkům na odměnu v pracovních jednotkách záloha v hotovosti až do výše 80 % částky, která pravděpodobně případně na pracovní jednotku v penězích, je-li rozdíl mezi 50 % a poskytnutou vyšší částkou na zálohy plně kryt provozním zajišťovacím fondem vytvořeným v minulých letech. Nebyl-li v provozním zajišťovacím fondu dostatek prostředků, členská schůze může se schválením výrobní zemědělské správy, dovozuje-li to finanční stav družstva, povolit družstevníkům zálohu na pracovní jednotku až do výše 70 % její pravděpodobné peněžní hodnoty.

2. Poskytnuté zálohy zúčtuje družstvo s družstevníky při konečném vyúčtování na konci roku.

3. Družstvo je povinno projednat odměňování mladých družstevníků a doporučuje se, aby jim pravidelně vyplácelo plnou plánovanou hodnotu pracovní jednotky. Požádá-li o to mladý družstevník, bude mu i hodnota naturální vyplácena v nákupních cenách.

VI. Správa a řízení družstva

Čl. 26

(1) Družstevníci řídí záležitosti družstva podle zásady družstevní demokracie pod vedením výrobní zemědělské správy v souladu s politicko-hospodářskými směrnicemi strany a vlády, právními předpisy, stanovami, pracovním a jednacím řádem družstva.

(2) Orgány a funkcionáři družstva napomáhají rozvoji iniciativy a aktivity družstevníků, usměrňují je k úspěšnému plnění a překračování výrobních úkolů družstva a k vytváření soudružských vztahů mezi družstevníky.

(3) Orgány družstva řídí činnost družstva v úzké součinnosti s národními výbory, zejména s místním národním výborem, s nimiž projednávají všechna důležitá opatření, jako výhledový plán, celoroční výrobně finanční plán, jejich plnění a kontrolu, investiční činnost družstva.

Čl. 27

(1) Nejvyšším orgánem družstva je členská schůze, která může rozhodovat o všech jeho záležitostech; zpravidla rozhoduje jen o závažných otázkách.

(2) Členská schůze zejména:

a) přijímá stanovy družstva vypracované podle Vzorových stanov JZD;

b) schvaluje pracovní řád, jednací řád, vnitřní organizaci družstva, systém jeho řízení a správy;

c) volí z řad členů družstva předsedu, jeho zástupce, ostatní členy představenstva, revizní komisi a ostatní komise;

d) přijímá a vylučuje členy;

e) schvaluje výhledový plán rozvoje družstva, celoroční výrobně finanční plán, výkonové normy a jejich ohodnocení v penězích, popřípadě v pracovních jednotkách, konkrétní soustavu odměňování za práci, rozdělování zemědělských, popřípadě lesních výrobků a peněžních výnosů družstva, výroční zprávu a účetní závěrku;

f) projednává pravidelně zprávu představenstva o plnění celoročního výrobně finančního plánu a socialistických závazků, schvaluje závazky kolektivů, které se přihlašují do hnutí brigád socialistické práce;

g) schvaluje zprávy revizní komise;

h) rozhoduje o sloučení družstva s jinými družstvy, o členství v meľloročním družstvu, ve společných družstevních podnicích, vysílá zástupce družstva do orgánů těchto organizací a projednává zprávu o jejich hospodaření.

(3) Členskou schůzi svolává předseda družstva podle potřeby, nejméně však jednou měsíčně. Ve větších družstvech se širokou členskou základnou, kde svolávání členských schůzí je obtížné, mohou vlastní stanovy určit, že se členská schůze svolávají nejméně každý druhý až třetí měsíc. Předseda družstva je povinen svolat členskou schůzi, požádá-li o to nejméně jedna třetina všech družstevníků. Členská schůze se může platně usnášet, je-li přítomna nejméně jedna polovina družstevníků. K platnosti usnesení členské schůze je třeba souhlasu nadpoloviční většiny přítomných družstevníků.

(4) Představenstvo může rozhodovat o otázkách, jejichž rozhodování je výslovně vyhrazeno členské schůzi (odst. 2), jen ve výjimečných naléhavých případech; tato rozhodnutí vyžadují dodatečného schválení nejbližší členskou schůzí. Bez schválení členskou schůzí jsou taková rozhodnutí neplatná.

Čl. 28

(1) Členská schůze volí na dobu dvou až čtyř let představenstvo čítající 5—20 členů podle velikosti družstva.

(2) Představenstvo jako výkonný orgán řídí běžnou činnost družstva, je v denním styku s družstevníky, plně se opírá o jejich zkušenosti při řízení družstva a rozhoduje ve všech záležitostech, které nejsou výslovně vyhrazeny jiným orgánům.

(3) Představenstvo je plně odpovědné členské schůzi za celkové vedení správy a činnosti družstva, za plnění celoročního výrobně finančního plánu, usnesení členských schůzí, socialistických závazků a předkládá o tom zprávu členské schůzi.

(4) Představenstvo dbá o přesné vedení prvotní a účetní evidence a o všestranné využívání účetní evidence k operativním a komplexním ekonomickým rozborům hospodaření družstva. S výsledky rozborů a hospodaření seznamuje pravidelně družstevníky. Dbá zejména o sledování vlastních nákladů družstva a využití rozborů k řízení družstevního hospodaření a pečuje o bezpečnost a ochranu zdraví při práci.

Čl. 29

(1) V zájmu co nejšířšího aktivního zapojení družstevníků do řízení a správy družstva a na pomoc při řešení družstevních záležitostí zřizuje členská schůze a představenstvo různé komise buď jako komise trvalé, anebo ke splnění určitého úkolu.

(2) Členská schůze volí revizní komisi. Dále volí sociální, kulturní komisi a komisi bezpečnosti práce. Představenstvo zřizuje normovací komisi. Podle potřeby může členská schůze a představenstvo zřizovat další komise (např. komisi protipožární ochrany, inventarizační komisi, komisi pro vypracování stanov apod.).

(3) Členská schůze může určit případy, o nichž komise sama rozhoduje.

Čl. 30

(1) Předsedu družstva, který je zároveň předsedou představenstva, volí členská schůze na dobu dvou až čtyř let.

(2) Předseda řídí činnost družstva pomocí vedoucích pracovníků, kteří jsou odpovědní jemu. Představenstvu a členské schůzi, operativně rozhoduje o provozních otázkách v rámci své pravomoci a dohlíží, aby funkcionáři družstva plnili svoje povinnosti. Zastupuje družstvo před úřady, soudy a veřejností. Písemností, kterými družstvo přejímá závazky, získává práva a disponuje majetkem, podpisuje předseda a jeden člen představenstva; všechny písemnosti finanční povahy spolupodepisuje ekonom (účetní).

(3) Ve větších družstvech řídí předseda nebo

jeho zástupce výrobu prostřednictvím agronoma a zootechnika.

(4) Předseda řídí práci mechanizační skupiny, stavební skupiny, účtárny, přidružené a pomocné výroby a lesní výroby prostřednictvím vedoucích těchto útvarů.

Čl. 31

(1) Družstva mohou v zájmu zkvalitnění ekonomického řízení zřizovat funkci ekonomů, který řídí práci účetních a administrativních pracovníků družstva, skladníka, pokladníka a provádí ekonomické rozborů hospodaření družstva.

(2) Velká družstva mohou v zájmu účelného využívání mechanizačních prostředků, zejména těžkých, a k zabezpečení dobré provozuschopnosti všech strojů a zařízení zřídít funkci mechanizátora.

(3) Agronoma, zootechnika, vedoucí jednotlivých výrobních a organizačních jednotek, bezpečnostního technika, účetního, ekonomů, mechanizátora a další funkcionáře družstva jmenuje představenstvo a schvaluje členská schůze.

(4) Vedoucí výrobních a organizačních jednotek odpovídají za řádné plnění úkolů uložených výrobní a organizační jednotce celoročním výrobně finančním plánem, za svěřený majetek a za dodržování družstevní kázně. Vedoucí výrobních a organizačních jednotek svolávají podle potřeby, nejméně však jednou za měsíc výrobní porady jejich kolektivů k projednání výrobních a pracovních otázek jich se týkajících.

Vedoucí výrobní a organizační jednotky je povinen přihlížet k námětům a názorům družstevníků a prosazovat celospolečenské, družstevní a osobní zájmy v jejich jednotě.

(5) Účetní družstva vede účetní evidenci podle směrnic o účtové osnově pro jednotná zemědělská družstva v předepsaných účetních knihách.

(6) Bezpečnostní technik pečuje o bezpečnost a ochranu zdraví při práci podle platných předpisů. Za plnění úkolů odpovídá představenstvu. Při plnění svých úkolů spolupracuje s výrobní zemědělskou správou, národním výborem, ROH, orgány dopravního inspektorátu, Státní pojišťovnou, okresním hygienikem, orgány Československého červeného kříže, požární ochrany apod.

Čl. 32

(1) Členská schůze volí revizní komisi na dobu dvou až čtyř let v počtu 3—9 členů. Volbu revizní

komise potvrzuje výrobní zemědělská správa. Revizní komise si volí předsedu. Členové představenstva, ekonom, účetní, pokladník, skladník a vedoucí jednotlivých výrobních a organizačních jednotek nemohou být členy revizní komise.

[2] Revizní komise je kontrolním orgánem družstva nezávislým na představenstvu a předsedovi; odpovídá pouze členské schůzi.

[3] Revizní komise kontroluje veškerou činnost, zejména výrobní, hospodářskou a finanční činnost družstva, jeho orgánů a funkcionářů. Za tím účelem provádí jednotlivé kontroly a prověrky a předkládá návrhy na opatření členské schůzi.

[4] Revizní komise kontroluje zejména:

a) jednou za čtvrt roku

1. plnění výrobních úkolů a dodávkových závazků a ostatní činnosti družstva;
2. plnění celoročního rozpočtu;
3. věcnou správnost, dochvilnost účetních dokladů a zápisů prvotní evidence;
4. včasné úhrady závazků dodavatelů, inkasa pohledávek družstva za odběrateli a družstevníky;

b) měsíčně pokladní hotovost a výplaty odměn za práci;

c) namátkově hospodaření na kterémkoliv úseku činnosti družstva;

d) ke konci roku celé hospodářství družstva a účastní se při výroční inventuře.

[5] Revizní komise při každé kontrole a prověrce sleduje, zda orgány, funkcionáři a družstevníci dodržují při správě družstevních záležitostí zákony a jiné předpisy, zvláště předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, stanovy družstva, pracovní řád, usnesení členských schůzí a zda dbají o ochranu družstevního majetku, dodržování zásady družstevní demokracie a jak družstevníci plní své povinnosti. Dbá, aby usnesení členské schůze byla uváděna v život.

[6] Družstevník má právo obrátit se na revizní komisi ve všech věcech týkajících se záležitostí družstva a družstevníků. Revizní komise je povinna věc prošetřit, žádat nápravu a o výsledku uvědomit družstevníka.

[7] Všichni funkcionáři a družstevníci jsou povinni poskytnout revizní komisi požadovaná vysvětlení a informace. Schůze revizní komise se koná podle potřeby, nejméně však jednou za měsíc; svolává jí předseda. Revizní komise se usnází většinou

hlasů. Při rovnosti hlasů po opětném hlasování o návrhu rozhoduje hlas předsedy revizní komise.

Čl. 33

Orgány družstva při svém jednání a rozhodování jsou povinny dodržovat ustanovení jednacího řádu, který stanoví zejména pravidla pro svolávání, jednání a rozhodování orgánů družstva.

VII. Sdružování pozemků a združstevňování ostatních výrobních prostředků

Čl. 34

[1] Družstevníci sdružují veškeré své, především zemědělské a lesní pozemky ke společnému družstevnímu hospodaření; sdružují k němu i ostatní pozemky, na kterých družstevníci až dosud hospodařili, jakož i pozemky, které později získají. Do společného hospodářství připadají též pozemky dané družstvu státem do trvalého a bezplatného užívání nebo půda daná do užívání podle jiných právních předpisů. Úroda na společně obhospodařované půdě je společným družstevním majetkem. Dosavadní vlastnictví ke sdruženým pozemkům zůstává zachováno.

[2] Družstevník při vstupu do družstva odevzdá do společného hospodářství živý a mrtvý inventář, tj. tažná zvířata (koně a voly), a ostatní hospodářská zvířata, kromě drobného hospodářského zvířectva a kromě zvířat, která si ponechá pro záhumenkové osobní hospodářství, hospodářské stroje (sečí a žací stroje, mlátičky, výfuky a jiné stroje potřebné pro společné hospodářství), vozy, nářadí a dále ty hospodářské budovy, které družstvo potřebuje pro společné hospodářství.

[3] Družstevník je povinen odevzdat do společného hospodaření osivo a sadbu podle výměry, se kterou přistoupil ke společnému hospodaření, a zásoby krmiv, kterých bude třeba do nejbližší sklizně a které odpovídají stanovenému plánu jeho hospodářského zvířectva; není-li stanoven plán, stavu připadajícímu na výměru jeho hospodářství podle průměru na 1 ha zemědělské půdy v obci. Tyto zásoby jsou povinným vkladem družstevníka do ostivového a krmivového fondu družstva.

[4] Vstoupí-li do družstva řemeslník, odevzdá do společného družstevního hospodářství své výrobní prostředky a zásoby sloužící k provozování řemesla, pokud je družstvo potřebuje.

Čl. 35

[1] O pozemcích sdružených ke společnému hospodářství se sepíše s každým družstevníkem zá-

pis. V zápise bude vyznačena výměra, druh a katastrální čísla sdružených pozemků.

[2] Odevzdaný živý a mrtvý inventář, osivo a sadba, krmiva, převzaté hospodářské budovy, popřípadě řemeslnické výrobní prostředky a zásoby, ocení komise zvolená členskou schůzí. K ocenění bude přizván družstevník, který je odevzdává. Ocenění se provede podle platných cenových předpisů zápisem a schvaluje je členská schůze.

Čl. 36

[1] Dvacet procent přejímací ceny živého a mrtvého inventáře a hospodářských budov, popřípadě řemeslnických výrobních prostředků a zásob, je povinným vkladem družstevníka do nedělitelného fondu. Zbývající část přejímací ceny živého a mrtvého inventáře, řemeslnických výrobních prostředků a zásob splatí družstvo v ročních splátkách. Zbývající část přejímací ceny hospodářských budov, popřípadě budov řemeslníků je členským podílem.

[2] Povinný vklad do nedělitelného fondu bývalého vykořisťovatele, který byl přijat za družstevníka, činí 50 % přejímací ceny živého a mrtvého inventáře a převzatých hospodářských budov. Členská schůze může rozhodnout o vyšším vkladu nad 50 %. Toto ustanovení se vztahuje i na bývalé vykořisťovatele, kteří byli přijati již dříve za družstevníky.

[3] Hovězí dobytek, prasata a ovce, které družstevník choval nad stanovený plán, a nejsou-li určeni ukazatelé plánu, které choval nad průměrný stav připadající na výměru jeho hospodářství podle průměru na 1 ha zemědělské půdy v obci, zaplatí družstvo hotově po odvedení do družstevní stáje, beze srážky do nedělitelného fondu. Přinese-li družstevník větší množství osiv, sadby a krmiv než to, které odpovídá výměře sdružené půdy nebo plánovanému stavu dobytka, který odevzdal do společného hospodaření, zaplatí mu družstvo osivo, sadbu a krmiva přesahující povinné množství, hotově.

Čl. 37

Družstevníkům, kteří neodevzdali stanovené stavy hospodářských zvířat a přiměřené zásoby krmiv, osiv a sadby, srazí družstvo částku odpovídající 20 % ceny chybějících kusů a plnou cenu chybějících zásob z částky, která jim má být vyplacena za odevzdaný živý a mrtvý inventář, a přidělí je příslušnému fondu.

Čl. 38

[1] Vystoupí-li družstevník z družstva nebo bude-li z něho vyhozen, družstvo provede vyúčtování

a vypořádání všech vzájemných nároků do jednoho měsíce po schválení roční účetní závěrky členskou schůzí, nejpozději však do 1. dubna následujícího roku. Vrácení výrobních prostředků se provede po sklizni. To platí i na dědice zemědělského družstevníka, když se nestane družstevníkem.

[2] Přestoupí-li družstevník do jiného družstva a zůstává-li jeho združstevněné výrobní prostředky v původním družstvu, zachovává se mu nárok na splátky za živý a mrtvý inventář.

VIII. Záhumenkové hospodářství

Čl. 39

[1] Základem úspěšného rozvoje družstva, růstu výroby a tím i příjmů družstevníků je poctivá práce všech družstevníků ve společném hospodářství.

[2] Družstvo, které nemá dosud vytvořeny podmínky pro hospodaření bez záhumenků, přidělí rodině družstevníka do užívání záhumenek k doplnění osobních potřeb rodiny družstevníka. Při stanovení jeho výměry přihlíží k pracovní účasti rodiny družstevníka ve společném družstevním hospodářství. Nejvyšší přípustná míra záhumenku činí 0,5 ha včetně zahrady nebo ovocného sadu a v horské a bramborářsko-ovesné oblasti se schválením výrobní zemědělské správy nejvýše 1 ha, z čehož orná půda včetně zahrady nebo ovocného sadu nesmí přesahovat 0,5 ha. Celková výměra speciálních plodin (zelenina, víno apod.) na záhumenku nesmí přesahovat 0,1 ha. Lesní půda nesmí tvořit součást záhumenku.

[3] Rodina družstevníka může mít v osobním vlastnictví jednu krávu, 1–2 prasata na výkrm ročně, nejvýše 10 včelstev, kozy, ovce a drobné hospodářské zvířectvo (slepice, husy, králíky) v počtu stanoveném ve vlastních stanovách družstva. Počet hospodářského zvířectva v osobním vlastnictví nesmí být na újmu rozvoje společného hospodářství a růstu jeho tržní produkce a může být úměrně upraven vzhledem k výměře záhumenku.

[4] Odejde-li družstevník do důchodu, může mu družstvo podle místních podmínek na jeho žádost ponechat buď záhumenek ve výměře určené vlastními stanovami, nebo souhlasí-li, družstvo může mu odpovídající množství v naturálních poskytnout jinak.

Čl. 40

Družstevníci hospodářsky konsolidovaného družstva se mohou na členské schůzi usnést, že budou hospodařit bez záhumenků. Družstevníkům

a jejich rodinám, kteří se vzdají záhumenků a prodají družstvu záhumenkovou krávu, zabezpečí družstvo naturálie v družích a množství určených stanovami. Tyto naturálie slouží jejich osobní spotřebě, popřípadě potřebě drobného zvířectva a pro výkrm prasete. Družstvo je poskytuje buď prodejem z družstevního společného hospodářství, nebo jako součást pracovní jednotky podle množství a jakosti vykonané práce, popřípadě jako příspěvek ze sociálního fondu starším a práce neschopným družstevníkům.

IX. Závěrečná ustanovení

Čl. 41

(1) Vzorové stanovy spolu se zákonem o jednot-

ných zemědělských družstvech upravují základní hospodářské a jiné společenské vztahy v jednotných zemědělských družstvech. Jejich důsledné provádění zaručuje socialistický rozvoj a upevnování družstva na podkladě růstu výroby a společenské produktivity práce.

(2) Družstevníci vypracují podle těchto Vzorových stanov JZD své vlastní stanovy. Přesné dodržování a uskutečňování Vzorových a vlastních stanov je jednou ze základních podmínek upevnování a rozvoje družstva, neboť ukazují družstevníkům správnou cestu, jak vést a řídit družstevní socialistickou zemědělskou velkovýrobu v zájmu družstevníků i celé společnosti.

Ministr:

Burian v. r.

170

V Y H L Á S K A

ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství

ze dne 4. srpna 1964

o vypracování doplňků a změn stanov JZD, jejich schvalování a registraci

VI. celostátní sjezu JZD přijal usnesením ze dne 26. dubna 1964 návrh doplňků a změn Vzorových stanov JZD, který vláda ČSSR usnesením ze dne 17. června 1964 schválila.

K vypracování doplňků a změn vlastních stanov JZD podle schválených doplňků a změn Vzorových stanov JZD ministerstvo zemědělství, lesního a vodního hospodářství stanoví v dohodě se zúčastněnými ústředními orgány podle § 61 zákona č. 49/1959 Sb., o jednotných zemědělských družstvech a podle zákona č. 32/1963 Sb., o organizaci řízení zemědělství:

§ 1

[¹] Každé jednotné zemědělské družstvo (dále jen „družstvo“) projedná doplňky a změny Vzorových stanov JZD (dále jen „Vzorové stanovy JZD“) a vypracuje podle nich doplňky a změny vlastních stanov (dále jen „stanovy“) do 8 měsíců od vyhlášení Vzorových stanov JZD s doplňky a změnami přijatými VI. celostátním sjezdem JZD.*) Vzorové stanovy JZD ponechávají řešení řady otázek iniciativně družstevníků. Každé družstvo proto projedná za široké účasti družstevníků Vzorové stanovy JZD a upraví stanovy podle těchto zásad:

a) převezme do stanov beze změny ta ustanovení Vzorových stanov JZD, která obsahují zásadní otázky budování, hospodaření a rozvoje družstva. Jsou to: Úvodní ustanovení, čl. 2, čl. 9 odst. 2, čl. 11, čl. 12 odst. 2, čl. 14 odst. 2 a 3, čl. 16 odst. 1 a 2, čl. 17 odst. 1, čl. 18, čl. 20, čl. 21 odst. 1 část A, D, E č. 2, F č. 1, čl. 23 odst. 1, čl. 24, čl. 25 část A je-li v družstvu zavedeno peněžní odměňování, část B č. 1 je-li v družstvu zavedeno odměňování podle pracovních jednotek, čl. 26, čl. 29, čl. 30 odst. 2,

b) převezme, doplní, zpřesní a rozvede ta ustanovení Vzorových stanov JZD, která tuto konkrétní zajištění vyžadují. Jsou to např.: čl. 25 část B č. 3, čl. 28 odst. 1, čl. 32 odst. 1, čl. 39 odst. 2 a 4,

c) upraví ve stanovách ta ustanovení Vzorových stanov JZD, která se družstvu doporučují nebo jejichž převzetí závisí na vůli družstva a která platí v družstvu jen tehdy, jsou-li ve stanovách uvedena. Jsou to např. čl. 14 odst. 4, čl. 16 odst. 4, čl. 21 odst. 1 část E č. 3, čl. 23 odst. 4, čl. 27 odst. 3, čl. 30 odst. 1.

[²] Družstvo převezme ze Vzorových stanov JZD to z alternativních řešení, které odpovídá jeho místním a ekonomickým podmínkám; jestliže Vzorové stanovy JZD ukazují v tomto řešení na vývoj k pokročilejším formám hospodaření a družstvo vzhledem ke svému vývoji zatím nepřijímá tuto formu, může upravit tuto alternativu ve stanovách s tím, že bude usilovat o vytváření výrobních, ekonomických a politických podmínek pro zavedení pokrokovější formy (např. otázka odměňování, záhumenková hospodářství).

[³] Družstvo může doplnit stanovy ustanoveními vyplývajícími z doporučení strany a vlády, ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství a popřípadě také důležitými usneseními členské schůze, která jsou trvalejšího rázu a upravují otázky, které dosud nebyly ústředně řešeny.

§ 2

Za řádné a včasné vypracování stanov odpovídá představenstvo družstva. Návrh stanov vypracuje představenstvo, popřípadě za pomoci komise, kterou ustaví ze zkušených družstevníků z různých úseků činnosti družstva. Vypracovaný návrh stanov předloží představenstvo všem družstevníkům k připomínkám a po jejich zpracování předloží návrh stanov k projednání a přijetí členské schůzi.

§ 3

[¹] Výrobní zemědělská správa, okresní a místní národní výbor zabezpečí řádné vypracování stanov družstvem, přičemž zejména poskytují družstvu

*) tj. do 1. března 1965.

soustavnou a účinnou pomoc vlastními pracovníky, poslanci a aktivisty národního výboru. Dbají též o to, aby stanovy byly vypracovány podle této vyhlášky, zejména pak ve stanovené lhůtě.

[2] Výrobní zemědělská správa a okresní národní výbor při vypracování stanov organizují též pomoc odborně a politicky činných pracovníků v okrese, zejména dobrovolnou pomoc pracovníků soudů, prokuratur, advokátních poraden, bank, patronátních závodů apod.

§ 4

[1] Představenstvo družstva předloží stanovy přijaté členskou schůzí místnímu národnímu výboru k vyjádření a spolu s tímto vyjádřením pak ve třech vyhotoveních výrobní zemědělské správě.

[2] Výrobní zemědělská správa zajistí ve spolupráci s okresním národním výborem přezkoumání stanov za účasti pracovníků znalých zemědělsko-družstevní ekonomiky a práva, a to zejména, zda odpovídají Vzorovým stanovám JZD, této vyhlášce a zákonu č. 49/1959 Sb. nebo jiným právním předpisům a zda jsou v souladu s politicko-hospodářskými směrnicemi strany a vlády o rozvoji zemědělského družstevnictví a s politickými a ekonomickými potřebami a možnostmi družstva. Neodpovídají-li stanovy těmto podmínkám, vrátí je výrobní zemědělská správa družstvu s připomínkami a doporučí mu provést v přiměřené lhůtě potřebné úpravy.

[3] Výrobní zemědělská správa předloží po řízení provedeném podle odstavce 2 stanovy okresnímu národnímu výboru ke schválení.

§ 5

[1] Odbor vodního hospodářství a pro věci zemědělství a lesnictví okresního národního výboru a) vede knihu stanov JZD,

b) registruje schválené stanovy zápisem v knize stanov JZD,

c) vyzoomí družstvo písemně o schválení stanov okresním národním výborem a zašle družstvu schválené stanovy; jeden opis tohoto vyzoomění zašle spolu se stejnopisem schválených stanov okresnímu soudu v sídle krajského soudu; jeden stejnopis stanov založí.

[2] Schválené stanovy jsou pro družstvo závazné.

§ 6

Každá změna nebo doplnění stanov schválených a registrovaných okresním národním výborem podléhá novému schválení a registraci podle § 4 a 5 této vyhlášky.

§ 7

Výrobní zemědělská správa, okresní a místní národní výbor dohlíží na dodržování a uplatňování stanov v družstvu.

§ 8

Zrušuje se vyhláška č. 50/1961 Sp., o vypracování vlastních stanov JZD, jejich schvalování a registraci.

§ 9

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Mínistr:
Burian v. r.